

کارشناس «آتیه‌نو» به پرسش‌های شرکای اجتماعی پاسخ می‌دهد

انجام معاینات مجدد بدو استخدام در صورت تغییر شغل

گزارش

سازمان تأمین اجتماعی به عنوان بزرگ‌ترین سازمان بیمه‌گر کشور با جامعه عظیمی از مخاطبان در ارتباط است که غالباً با قواعد و قوانین این سازمان بزرگ‌آشنایی کافی ندارند. «آتیه‌نو» تلاش دارد

- شمول معافیت سهم کارفرما در کارگاه‌های پرورش گل
- نحوه بازرسی از سرایداران مجتمع‌های مسکونی
- شمول قانون تأمین اجتماعی بر کارگران اعزامی به خارج
- انتقال سابقه تأمین اجتماعی به صندوق استخدام کشوری

احمد فاضلی

کارشناس سازمان تأمین اجتماعی

- چندماه است سرایدار یک مجتمع مسکونی هستیم و از هیأت‌مدیره مجتمع حقوق ماهانه دریافت می‌کنیم، اما بیمه تأمین اجتماعی نیستیم. آیا امکان دارد از محل کار من بازرسی به عمل آید؟

با توجه به اینکه بازرسی از منازل مسکونی امکان‌پذیر نیست، اما درخواست ساختمان‌ها و مجتمع‌های مسکونی که نگهبان و سرایدار مقیم دارند، به استناد قانون تملک آپارتمان‌ها در صورت درخواست مدیر یا مدیران ساختمان و با اخذ تعهد کتبی از آن‌ها مبنی بر اجازه ورود و انجام بازرسی از محل مجتمع، هیأت‌مدیره ساختمان می‌تواند پس از انجام بازرسی ضمن اخذ کد کارگاهی از شعبه مربوطه، نسبت به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه نگهبان یا سرایدار اقدام کند.

- یکی از مهندسان ساختمان هستیم که قرار است در رابطه با صدور خدمات فنی و مهندسی، از طرف پیمانکار جهت ساخت مسکن در یکی از کشورهای منطقه غرب آسیا به آن کشور اعزام شوم. آیا این قبیل نیروهای اعزامی به خارج از کشور در مدت اشتغال، مشمول قانون تأمین اجتماعی هستند؟

بله، در مورد افرادی که در قالب قراردادهای پیمانکاری منعقد شده در ارتباط با صدور خدمات فنی، مهندسی جهت ارائه خدمات از قبیل طراحی، مدیریت، تدارک، طراحی و ساخت توسط شرکت‌های ایرانی به متقاضیان خارج از کشور، اعزام می‌شوند، کارفرما (پیمانکار) باید با ارائه مدارک و مستندات مربوط به کارکنان مربوطه شامل گواهی نامه شغلی صادره توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، احکام مأموریت و گواهی‌های خروج از کشور به شعبه تأمین اجتماعی واقع در محدوده دفتر مرکزی شرکت و بعد از اخذ کد کارگاهی متصل به شماره پرونده دفتر مرکزی نسبت به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه آن‌ها اقدام کند.

- به علت داشتن بدهی اجرایی و عدم پرداخت آن، مأمور اجرائیات یکی از شعب تأمین اجتماعی هفته قبل با مراجعه به محل کارخانه، به‌رغم اصرار من مبنی بر عدم توقیف تولیدات شرکت مقدار قابل توجهی از تولیدات کارخانه را بازداشت و در یک اتاق نگهداری و درب آن را پلمپ کرده است. آیا می‌توانم نسبت به بازداشت اموال کارخانه اعتراض کنم؟

قبلاً به استناد ماده (۳۳) آیین‌نامه اجرایی ماده (۵۰) قانون تأمین اجتماعی اگر مدیون موقع عملیات اجرایی و بازداشت اموال در محل حاضر بود حق اعتراض نداشت، اما هیأت عمومی دیوان عدالت اداری طبق دادنامه شماره ۱۹ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۱ سلب حق اعتراض از مدیون را رد و باطل اعلام کرده است. لذا کارفرمای بدهکار می‌تواند پس از بازداشت اموال اعتراض کتبی خود را تسلیم شعبه مربوطه تأمین اجتماعی کند.

- در رابطه با بدهی اجرایی شرکت تولید کود شیمیایی غیر از اینکه موجودی شرکت نزدیکی از بانک‌ها توسط اجرائیات تأمین اجتماعی توقیف شده، ملک دیگری نیز متعلق به شرکت از طریق اداره ثبت اسناد و املاک با درخواست تأمین اجتماعی در بازداشت است. آیا این دو نوع بازداشت اموال فرد مدیون وفق مقررات است؟

بله، در مواردی که مالی از مدیون شناسایی و توقیف شده باشد، بازداشت سایر اموال بدهکار در صورتی که ارزش مال توقیف شده حسب نظر مأمور اجرا متناسب با میزان طلب تأمین اجتماعی نباشد، امکان‌پذیر است.

- مبلغ ۲ میلیارد ریال (معادل ۲۰۰ میلیون تومان) بدهی اجرایی دارم. اجرائیات

یکی از شعب تأمین اجتماعی استان کرمانشاه یک قطعه زمین زراعی من را توقیف و بازداشت کرده، درحالی‌که ارزش ملک توقیفی چندبرابر بدهی اجرایی است. آیا این عمل واحد اجرای سازمان تأمین اجتماعی قانونی است؟ چنانچه اموال منقول و غیرمنقول بازداشت شده مدیون غیر قابل تجزیه باشد (مثل ملک شما) و مال توقیف شده بیش از میزان بدهی به‌علاوه ۳۰ درصد مازاد بر بدهی ارزش داشته باشد، به علت غیر قابل تجزیه بودن مال، در صورت عدم ترتیب پرداخت بدهی توسط مدیون، کل آن مال بازداشت می‌شود.

- در یکی از شماره‌های هفته‌نامه اعلام شده که کارفرمای کارگاه مشمول قانون تأمین اجتماعی مکلف است قبل از به کارگماردن کارگر ترتیب معاینات اولیه بدو استخدام را بدهد (البته لازم است حداکثر ظرف یک سال اول اشتغال فرد در کارگاه حتماً نتیجه معاینات پزشکی کارگر مذکور تعیین تکلیف شود). در این ارتباط من حدود ۹ ماه است در یک کارگاه خدماتی کار می‌کنم. بنابر قاعده فوق‌الذکر، کارفرما تا سه ماه دیگر فرصت دارد نسبت به انجام معاینات اقدام کند، اما نظر به اینکه جمعا سه سال سابقه بیمه‌پردازی در کارگاه‌های مختلف دارم و به علت ازدواج تصمیم دارم کمک‌هزینه ازدواج بلاعوض دریافت کنم، شعبه تأمین اجتماعی به علت عدم انجام معاینات بدو استخدام از پرداخت کمک‌هزینه ازدواج خودداری می‌کند. راهکار چیست؟

به‌رغم اینکه کارفرما موظف است در نهایت حداکثر ظرف یک سال اول اشتغال بیمه‌شده نتیجه معاینات موضوع ماده ۹۰ قانون تأمین اجتماعی را تعیین تکلیف کند، اما طبق دستورالعمل صادره پرداخت مقرری بیمه بیکاری، پروتز، ارتوز، کمک‌هزینه ازدواج و... برای بیمه‌شده اصلی با سابقه اشتغال کمتر از یک سال در آخرین کارگاه بدون انجام معاینات پزشکی امکان‌پذیر نیست. مگر اینکه قبل از اتمام یک سال نسبت به انجام معاینات و تحویل نتیجه آن به شعبه تأمین اجتماعی اقدام شود.

- مدت دو سال سابقه بیمه‌پردازی اجباری نزد سازمان تأمین اجتماعی دارم و اخیراً به استخدام رسمی وزارت آموزش و پرورش درآمده‌ام. آیا سابقه صندوق تأمین اجتماعی قابل انتقال به صندوق استخدام کشوری است و اینکه برای انتقال آن باید وجهی پرداخت کنم؟

افرادی که وجوهی را به عنوان حق بیمه به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت کرده باشند و به علت تغییر محل کار و خدمت یا طبق ضوابط قانونی از قبیل تغییر وضع استخدامی تحت عضویت و شمول قانون تأمین اجتماعی خارج و مشترک صندوق جدید قرار گرفته (یا می‌گیرند) ابتدا لازم است درخواست کتبی به انضمام مدارک و مستندات مربوطه از سوی صندوق مقصد به صندوق مبدأ (تأمین اجتماعی) ارائه دهند. متعاقباً سازمان تأمین اجتماعی وجوه حق بیمه سال‌های قابل انتقال را براساس نرخ سود اوراق مشارکت یک‌ساله اعلامی از سوی بانک مرکزی به روزرسانی کرده و سابقه مورد درخواست بیمه‌شده را طبق فرمول مخصوص محاسبه و به صندوق مقصد ارسال می‌کند. قابل ذکر است که بابت این کار مبلغی از بیمه‌شده دریافت نمی‌شود.

- کارفرمای یک کارگاه تولیدی هستیم. معاینات بدو استخدام (موضوع ماده ۹۰ قانون تأمین اجتماعی) کارگر کارگاه را انجام داده و نتیجه آن را تحویل شعبه تأمین اجتماعی داده‌ام، اما اخیراً طبق اعلام شعبه چون شغل بیمه‌شده در لیست ارسالی تغییر پیدا کرده باید بیمه‌شده مجدداً مورد معاینه قرار گیرد. آیا این اقدام شعبه وفق مقررات است؟

بله، در صورتی که طبق ماده (۹۰) قانون تأمین اجتماعی معاینات بدو استخدام (طب کار) بیمه‌شده انجام بگیرد و نتیجه معاینات توسط کارفرما تحویل شعبه شود، چنانچه در لیست ارسالی حق بیمه، شعبه تأمین اجتماعی تشخیص دهد که شغل بیمه‌شده تغییر پیدا کرده (در صورتی که از تاریخ انجام اولین معاینات بدو استخدام بیمه‌شده بیش از یک سال سپری نشده باشد) لازم است بدون تکرار آزمایشات مربوطه، صرفاً شغل مندرج در لیست ارسالی کارفرما مورد تأیید مجدد مراکز معاینه سازمان تأمین اجتماعی قرار گیرد.

- جواز کسب مغازه لوازم التحریر فروشی ام به نام همسر ام است. چون در مغازه فروشنده هستیم، آیا همسر ام به عنوان کارفرما مجاز است نسبت به پرداخت حق بیمه ماهانه من اقدام کند؟

اگر اشتغال و رابطه مزدبگیری بین شما (به عنوان بیمه‌شده) و همسران (به عنوان کارفرما) توسط بازرس تأمین اجتماعی تأیید شود، پس از تشکیل پرونده مطالباتی در شعبه تأمین اجتماعی و اخذ کد کارگاهی، کارفرما (همسران) می‌تواند نسبت به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه شما اقدام کند. ضمناً فروشگاه‌های لوازم التحریر دارای دستمزد معقول هستند. دستمزد روزانه مبنای کسر حق بیمه فروشنده در سال ۱۴۰۳ در شهرهای کمتر از ۵۰۰ هزار نفر جمعیت با ۱/۲۵ برابر حداقل دستمزد و معادل ۲ میلیون و ۹۸۶ هزار ریال و در شهرهای بیش از ۵۰۰ هزار نفر جمعیت با ۱/۳۵ برابر حداقل دستمزد و معادل ۳ میلیون و ۲۲۵ هزار ریال به‌علاوه سایر مزایای ماهانه مشمول کسر حق بیمه است.

- مالک مزرعه پرورش گیاهان دارویی هستیم و سه نفر کارگر دارم؛ آیا کارگران شاغل در این شغل مشمول بیمه تأمین اجتماعی هستند؟

بله، کارگاه‌های پرورش گل و گیاهان دارویی، زینتی، غیرزینتی و قارچ‌های خوراکی مشمول قانون تأمین اجتماعی هستند. همچنین مزارع تا پنج نفر کارگر امکان استفاده از معافیت ۲۰ درصد حق بیمه سهم کارفرما را دارند.

- کارگاه بافندگی ام مبلغی بدهی قطعی داشت که نسبت به پرداخت آن اقدام کرده‌ام. اخیراً شعبه تأمین اجتماعی صورتحساب جدیدی مربوط به همان دوره به من ابلاغ کرده است. در مراجعه حضوری به شعبه مربوطه، کارشناس پرونده اعلام کرد که در رابطه با شکایت یکی از کارگران به اداره کار (موضوع ماده ۱۴۸) چون به استناد رأی صادره توسط هیأت حل اختلاف اداره کار، مبلغ بدهی قطعی پرداخت شده قبلی کمتر از میزان قانونی آن بوده، لذا مابه‌التفاوت بدهی به من ابلاغ شده است. آیا بعد از وصول بدهی قطعی، سازمان تأمین اجتماعی مجاز است مجدداً مابه‌التفاوت آن را اعلام بدهی کند؟

بله، طبق ماده (۱۷) الحاقی به آیین‌نامه هیأت‌های تشخیص مطالبات سازمان تأمین اجتماعی، چنانچه پس از قطعیت یک دوره بدهی، به استناد آرای محاکم قضایی (و یا شبه‌قضایی) در هیأت‌های تشخیص و حل اختلاف اداره کار یا دیوان عدالت اداری و سایر مدارک ثبت شده، احراز شود که محاسبه بدهی قطعی شده قبلی کمتر از میزان واقعی و قانونی آن بوده -در راستای عدم تضییع حقوق قانونی بیمه‌شدگان و یا حقوق قانونی سازمان- شعبه تأمین اجتماعی با ارائه گزارش جامع کارشناسی به اداره کل استان مربوطه و اخذ مجوز لازم نسبت به محاسبه مابه‌التفاوت بدهی قطعی شده اقدام کرده و به عنوان بدهی برآوردی به کارفرما ابلاغ می‌کند. البته مثل سایر بدهی‌های برآوردی اعتراض کارفرما در مهلت مقرر جهت طرح در هیأت تشخیص مطالبات بدوی و یا حسب مورد در هیأت تجدید نظر سازمان تأمین اجتماعی محفوظ است.

- شعبه تأمین اجتماعی در ارتباط با اخذ مقاصحساب جهت یک فقره قرارداد منعقدہ قبلی، از شرکت پیمانکاری ما تعهد اخذ کرده بود تا بعداً از دفاتر قانونی شرکت بازرسی به عمل آید. پیرو تعهد کتبی اخذ شده، اخیراً از دفاتر قانونی شرکت در طول دو هفته حسابرسی شده و متعاقباً شعبه تأمین اجتماعی حق بیمه نتیجه بازرسی را به شرکت ابلاغ کرده است. جهت اطلاع از نحوه محاسبه حق بیمه، نسخه‌ای از صورت محاسبات بدهی را از کارشناس مربوطه گرفتیم. مشخص شد که حسابرس در قسمتی از گزارش خود به سه نفر شاغل در شرکت با ذکر مشخصات کامل اشاره کرده که از شرکت دستمزد دریافت کرده‌اند و برای آن‌ها حق بیمه پرداخت نشده است. نام‌برداران از بازنشستگان نیروهای مسلح بوده که مشمول کسر حق بیمه نیستند. همچنین در قسمت دیگر حسابرسی، بیان شده که بعضی اسناد حسابداری به‌رغم شرح سند، فاقد ضmannم بوده و شرکت ضmannم مربوطه را به حسابرس ارائه نکرده است. در حالی که شرکت بعد از اتمام حسابرسی و تنظیم گزارش مربوطه، ضmannم مورد اشاره را به حسابرس داده، اما حسابرس از تحویل آن جهت ضمیمه کردن گزارش حسابرسی خودداری کرده است. راهکار چیست؟

صورتحساب‌هایی که طبق محاسبات حق بیمه به استناد بازرسی از دفاتر قانونی شرکت به کارفرما ابلاغ می‌شود، بدهی برآوردی محسوب می‌شود. کارفرما در مهلت قانونی حق اعتراض دارد تا موضوع در هیأت‌های تشخیص مطالبات مورد رسیدگی قرار گیرد. لذا چنانچه شرکت به بدهی ابلاغ شده در مهلت قانونی اعتراض کند می‌تواند در جلسه هیأت تشخیص مطالبات بدوی، احکام بازنشستگی شاغلین بازنشسته را به هیأت ارائه کند تا در صورت تأیید از میزان بدهی کسر شود. ضمناً طبق دستورالعمل صادره توسط تأمین اجتماعی، هنگام حسابرسی از دفاتر قانونی در مواردی که اسناد حسابداری به‌رغم شرح سند فاقد ضmannم است، حسابرس وظیفه دارد مراتب را کتباً به کارفرما یا نماینده او اعلام کند. چنانچه حداکثر تا پایان زمان انجام حسابرسی و بعد از تکمیل و ثبت گزارش حسابرسی، مستندات مربوطه ارائه نشود، کارفرما می‌تواند پس از ابلاغ صورتحساب بدهی ناشی از حسابرسی، در صورت اعتراض به بدهی این مدارک را نیز جهت تصمیم‌گیری به هیأت تشخیص مطالبات تسلیم کند.